

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИОКРЕМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МАТЕМАТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО КОЛЕДЖУ

Процик Надія Ігорівна

здобувач ступеня доктора філософії, спеціальність 015 Професійна освіта
Тернопільського національного педагогічного університету імені В.Гнатюка
nprozuk@tnpu.edu.ua

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку професійної освіти характеризується активними трансформаційними процесами, цифровізацією освітнього середовища, впровадженням інноваційних технологій у навчальний процес та посиленням вимог до підготовки конкурентоспроможних фахівців. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема формування інноваційної компетентності майбутнього викладача математики в професійному коледжі. Особливої значущості ця проблема набуває в умовах модернізації професійної освіти, де математична підготовка має не лише загальноосвітню, а й професійно-прикладну функцію.

Нормативно-правові засади розвитку інноваційної діяльності у сфері освіти визначено в Законах України «Про освіту» (2017), «Про професійну освіту» (2025), Національній рамці кваліфікацій (2020), а також у «Положенні про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти» (2023). У зазначених документах компетентність трактується як інтегрований результат професійної підготовки, що охоплює знання, уміння, цінності, автономність та відповідальність особистості. Такий підхід створює теоретичне підґрунтя для розгляду інноваційної компетентності педагога як багатокомпонентного професійно-особистісного утворення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема структури інноваційної компетентності педагога перебуває у центрі уваги багатьох дослідників. Зокрема, І. Дичківська (2004) розглядає інноваційну компетентність через єдність мотиваційного, когнітивного, креативного та рефлексивного компонентів. І. Коновальчук (2015) акцентує увагу на взаємозв'язку когнітивного, діяльнісно-творчого та рефлексивно-особистісного складників інноваційної діяльності педагога. В. Харагірло (2018) у структурі інноваційної компетентності виокремлює мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний компоненти, наголошуючи на здатності педагога до реалізовувати практико-організаційну та дослідницьку діяльність у професійній сфері, вмінням проєктувати й удосконалювати педагогічну практику відповідно до сучасних освітніх викликів, використовуючи інноваційні методи, форми та технології навчання.

Р. Михайлишин (2016) підкреслює значення креативності, рефлексії та готовності до педагогічного проектування як основи інноваційної діяльності сучасного педагога.

Попри значну кількість досліджень, більшість наукових підходів мають загальнопедагогічний характер і недостатньо враховують специфіку професійної діяльності викладача математики професійного коледжу. Водночас у системі професійної освіти математична підготовка виконує не лише теоретичну, а насамперед прикладну функцію, оскільки забезпечує здатність здобувачів освіти застосовувати математичні знання у виробничих, технологічних, економічних та інформаційних процесах. У зарубіжних дослідженнях професійної освіти та STEM-підходу наголошується, що ефективність математичної підготовки зростає за умови її інтеграції у реальні професійні ситуації та галузеві контексти.

З огляду на це інноваційну компетентність майбутнього викладача математики професійного коледжу доцільно розглядати як інтегроване професійно-особистісне утворення, що забезпечує готовність педагога до впровадження освітніх інновацій у процесі професійно-орієнтованого навчання математичних дисциплін. У структурі такої компетентності доцільно виокремити мотиваційно-ціннісний, когнітивний, креативно-діяльнісний, професійно-прикладний та оцінювально-рефлексивний компоненти.

Особливого значення у структурі інноваційної компетентності набуває професійно-прикладний компонент, який відображає здатність інтегрувати математичні знання у зміст професійної підготовки здобувачів освіти, моделювати виробничі ситуації, використовувати цифрові інструменти та забезпечувати прикладне спрямування математичної підготовки відповідно до майбутньої професійної діяльності студентів. Саме цей компонент, на нашу думку, відображає специфіку професійної діяльності викладача математики професійного коледжу та відрізняє запропоновану структуру від загальнопедагогічних моделей інноваційної компетентності.

Висновки. Виокремлені нами структурні компоненти у своїй сукупності формують цілісну структуру інноваційної компетентності майбутнього викладача математики професійного коледжу та забезпечують його готовність до реалізації інноваційної педагогічної діяльності в умовах модернізації професійної освіти. Особливу роль у цій структурі відіграє професійно-прикладний компонент, який забезпечує зв'язок математичної підготовки з реальними умовами майбутньої професійної діяльності здобувачів професійної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська, І. М. (2004). *Інноваційні педагогічні технології*: навч. посіб. Київ: Академвидав.
2. Про освіту. Закон України № 2145-VIII. (2017) (Україна). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Дата звернення 02.10.2025).

3. Про професійну освіту. Закон України № 4574-IX. (2025) (Україна). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20> (Дата звернення 26.11.2025).
4. Коновальчук, І. І. (2015). *Теоретичні та технологічні засади реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах* (Дис. д-ра пед. наук). Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир.
5. Михайлишин, Р. М. (2016). Формування інноваційної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки.
6. Національна рамка кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України № 1341. (2020) (Україна).. Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (Дата звернення 26.01.2025).
7. Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти. МОН України № 552 (2023) (Україна). Взято з <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya> (Дата звернення 23.08.2024).
8. Харагірло, В. Є. (2018). Сутність і структура готовності до інноваційної діяльності педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти. *Професійна освіта*, 1(178), 34–38.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З БІОЛОГІЇ

Пухаль Вікторія Михайлівна

студентка спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
vikysha.020305@gmail.com

Барна Любов Степанівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри загальної біології та методики навчання
природничих дисциплін, Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
barna@chem-bio.com.ua

Постановка проблеми. В умовах реформування системи освіти України, особливої актуальності набуває проблема вдосконалення системи оцінювання навчальних досягнень школярів. Традиційне оцінювання здебільшого спрямоване на перевірку кінцевого результату навчання, тоді як сучасна освіта потребує підходів, що забезпечують постійний педагогічний супровід учня, розвиток його мотивації та формування здатності до самонавчання [3].

Формувальне оцінювання розглядається як один із найбільш ефективних інструментів підвищення рівня навчальних досягнень учнів, оскільки воно забезпечує постійний зворотний зв'язок між учителем і учнями, дозволяє своєчасно виявляти труднощі у навчанні та коригувати освітню діяльність.

Виклад основного матеріалу. Формувальне оцінювання є важливою складовою сучасного освітнього процесу, оскільки воно спрямоване не лише на визначення рівня навчальних досягнень учнів, а й на підтримку та розвиток їхньої пізнавальної діяльності [3]. Особливого значення формувальне